

**Bryssel, 26. toukokuuta 2025
(OR. en)**

9395/25

**DEVGEN 76
FIN 557
COAFR 108
ACP 32
RELEX 655
NDICI 4
SAN 248
SUSTDEV 38**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	26. toukokuuta 2025
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	7403/25 + ADD 1
Asia:	Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 18/2024: "EU:n taloudellinen tuki tarkastukseen valittujen kumppanimaiden terveydenhuoltojärjestelmille: Tukitoimet laajojen strategisten tavoitteiden mukaisia, mutta koordinointi- ja kestävyysongelmat vievät niiltä tehoa" – Neuvoston päätelmät 26.5.2025

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston päätelmät Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta 18/2024: "EU:n taloudellinen tuki tarkastukseen valittujen kumppanimaiden terveydenhuoltojärjestelmille: Tukitoimet laajojen strategisten tavoitteiden mukaisia, mutta koordinointi- ja kestävyysongelmat vievät niiltä tehoa", sellaisina kuin neuvosto hyväksyi ne 4099. istunnossaan 26. toukokuuta 2025.

Neuvoston päätelmät Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta 18/2024:**EU:n taloudellinen tuki tarkastukseen valittujen kumppanimaiden****terveydenhuoltojärjestelmille:****Tukitoimet laajojen strategisten tavoitteiden mukaisia, mutta koordinointi- ja kestävyysongelmat vievät niiltä tehoa"**

1. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 18/2024 EU:n taloudellisesta tuesta tarkastukseen valittujen kumppanimaiden terveydenhuoltojärjestelmille. Kertomuksessa arvioidaan EU:n taloudellista tukea kumppanimaiden terveydenhuollolle ohjelmakausilla 2007–2013 ja 2014–2020 (yli kolme miljardia euroa kummallakin ohjelmakaudella) sekä ohjelmakaudella 2021–2027 vuoden 2024 alkuun asti (yli 2 miljardia euroa siihen mennessä). Neuvosto panee merkille kertomuksen havainnot ja suositukset.
2. Neuvosto on sitoutunut globaalin terveysstrategian täysimääräiseen täytäntöönpanoon, myös korkean edustajan tukemana, ja palauttaa mieleen päätelmänsä EU:n globaalista terveysstrategiasta – Paremmat terveysolot kaikille muuttuvassa maailmassa¹. Päätelmissään neuvosto kehotti nostamaan kunnianhimoa ja soveltamaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa keskitytään pelastamaan ihmishenkiä, vähentämään tautien ilmaantumista ja leviämistä sekä edistämään terveyttä ja hyvinvointia, myös mielenterveyttä ja syrjinnän ja leimautumisen torjuntaa, erityisesti naisten ja tyttöjen, lasten ja nuorten, vanhuksien, vammaisten henkilöiden, hlbt-henkilöiden, alkuperäiskansojen, haavoittuvassa tai syrjäytyneessä asemassa olevien henkilöiden ja yhteisöjen sekä maahanmuuttajien ja siirtymään joutuneen väestön osalta. Neuvosto toistaa, että globaali terveys edellyttää tehokasta monenvälisyyttä ja osallistavia, useita sidosryhmiä käsittäviä kumppanuuksia, jotka ovat keskeinen osa EU:n ulkopolitiikkaa ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen vahvistamista. Neuvosto on myös edelleen sitoutunut maailmanlaajuisesta terveyttä koskevaan EU:n ja AU:n kumppanuuteen.

¹ ST 5908/24, 29. tammikuuta 2024.

3. Neuvosto korostaa kehitysyhteistyön tärkeää roolia terveyden alalla ja kumppanimaiden kanssa tehtävän tasavertaisen tiiviin yhteistyön merkitystä, jotta parannetaan terveystuotteiden ja -palvelujen tasapuolista saatavuutta, vahvistetaan terveydenhuoltojärjestelmiä pyrkien kohti yleistä sairausvakuutusturvaa sekä edistetään pandemioiden ehkäisyä, niihin varautumista ja reagointia. Globaali terveys on yksi EU:n ulkopolitiikan keskeisiä osia, mukaan lukien Global Gateway -strategia ja terveyttä koskevat Team Europe -aloitteet. Neuvosto vahvistaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden johtavan roolin globaalin terveyden edistämisessä yhdessä kumppaneiden kanssa solidaarisuuden, inhimillisyyden, tasapuolisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen pohjalta. On ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että politiikkamme ja rahoitustukemme ovat strategisesti johdonmukaisia kumppanimaiden prioriteettien ja järjestelmien kanssa.
4. Neuvosto palauttaa mieleen, että EU:n tuella kumppanimaiden terveydenhuollolle edistetään EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan yleistä tavoitetta, joka on äärimmäisen köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen. Kansainvälisen terveysagendan ja erityisesti YK:n kestävä kehityksen tavoitteen 3 mukaisesti EU rahoittaa kumppanimaidensa terveydenhuoltojärjestelmiä kahdenvälisten ja alueellisten ohjelmien, terveyteen liittyvien Team Europe -aloitteiden, YK:n kumppanijärjestöjen, kuten Maailman terveysjärjestön ja muiden monenvälisten kumppanijärjestöjen, kuten AIDS:n, tuberkuloosin ja malarian torjunnan maailmanlaajuisen rahaston, rokoteallianssi Gavin ja pandemiarahaston kautta.
5. Neuvosto on tyytyväinen tilintarkastustuomioistuimen päätelmään, jonka mukaan EU tuki erilaisia terveystoimia, jotka vastasivat tarkastuksen kohteina olleiden maiden tarpeita, ja että EU:n tuki on edistänyt kyseisten maiden terveydenhuoltojärjestelmien toimintaa.
6. Neuvosto panee merkille tilintarkastustuomioistuimen päätelmän, jonka mukaan rahoituksen jakamisessa ilmeni puutteita, hankkeiden vaikuttavuutta häirtasivat ongelmat koordinoinnissa ja kestävyudessa, eikä seurannan avulla saatu kattavaa kuvaa komission toimista terveysalalla.
7. Neuvosto panee merkille, että erityiskertomuksessa esitetty perusteellinen analyysi EU:n terveystuesta alalla kattaa vain kolme maata – Burundin, Kongon demokraattisen tasavallan ja Zimbabwen. Lisäksi neuvosto panee merkille, että kertomuksessa keskitytään maailmanlaajuiseen ja maakohtaiseen tukeen, mutta se ei kata alueellisia aloitteita.

8. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa esitetään huomioita EU:n tuesta terveydenhuollolle kumppanimaisissa sekä suosituksia tulevasta tuesta seuraavasti: sovitetaan aiempaa paremmin yhteen maiden tarpeet ja terveydenhuollon rahoituksen jakaminen, asetetaan selkeät kriteerit maailmanlaajuisten terveysaloitteiden rahoittamiselle, parannetaan tarpeiden analysointia sekä laitteiden ja lääkkeiden jakelun koordinoitua, analysoidaan hallintokustannusten kohtuullisuutta, vältetään päällekkäisyyksiä ja varmistetaan synergia, seurataan kattavasti EU:n antamaa tukea, edistetään terveydenhuoltojärjestelmien kestävyttä ja painotetaan enemmän laitteiden kunnossapidon merkitystä.
9. Neuvosto panee merkille erityiskertomukseen liitetyt komission kattavat vastaukset ja on tyytyväinen siihen, että komissio on hyväksynyt kaikki sen suositukset kokonaan tai osittain. Neuvosto panee merkille komission erityiskertomukseen antamissaan vastauksissa esittämät lisätapaukset parhaista käytännöistä.

Sovitetaan aiempaa paremmin yhteen maiden tarpeet ja terveydenhuollon rahoituksen jakaminen

10. Neuvosto panee merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen havainnot, joissa tuodaan esiin eroja kumppanimaiden tarpeiden tärkeysjärjestyksen ja terveydenhuoltoon suunnattavan EU:n tuen maantieteellisen jakamisen välillä, sekä suosituksen koordinoida ja mahdollisuuksien mukaan tasapainottaa rahoituksen jakamista maailmanlaajuisten ja alueellisten aloitteiden sekä maille annettavan kahdenvälisen tuen välillä. Neuvosto on tyytyväinen komission aikomukseen parantaa maiden järjestykseen asettamisen kriteereitä ja tarkastella, miten järjestys voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon seuraavassa ohjelmasuunnittelussa. Neuvosto korostaa, että EU:n terveysalan rahoitusta jaettaessa on otettava asianmukaisesti huomioon kumppanimaiden tarpeet. Neuvosto korostaa, että maailmanlaajuisen, alueellisen ja maakohtaisen tuen yhdentäminen on keskeistä, jotta terveystekijöitä voidaan edistää globaalin terveysstrategian ja terveyteen liittyvien Global Gateway -hankkeiden avulla.

Asetetaan selkeät kriteerit maailmanlaajuisten terveysaloitteiden rahoittamiselle ja parannetaan jakoprosessin dokumentointia

11. Neuvosto korostaa, että on tärkeää asettaa selkeät, täsmälliset ja tapauksen mukaan määrälliset kriteerit maailmanlaajuisten terveysaloitteiden rahoittamiselle ja parantaa tämän prosessin dokumentointia, kuten tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa korostetaan. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille, että komissio ottaa jo huomioon laadulliset ja tarvittaessa mitattavissa olevat tekijät myöntäessään rahoitusta maailmanlaajuisille terveysaloitteille, kuten komission vastauksissa todetaan, ja suhtautuu myönteisesti komission sitoumukseen parantaa dokumentointiprosessia yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden kanssa.

Parannetaan tarpeiden analysointia sekä laitteiden ja lääkkeiden jakelun koordinointia

12. Neuvosto on samaa mieltä tilintarkastustuomioistuimen havainnosta, jonka mukaan laitteiden ja lääkkeiden jakelun koordinointia kumppanimaissa voitaisiin edelleen parantaa. Neuvosto korostaa terveyteen liittyvien politiikkojen ja toimien koordinointia koskevaa Team Europe -lähestymistapaa, joka otettiin käyttöön koronapandemian johdosta ja jota toteutettiin myös analysoiduilla yhteistyöaloilla. Neuvosto panee merkille komission vastaukset, joiden mukaan sekä avunantajilta että hallituksilta saatava rahoitus on riittämätöntä, mikä johtaa ongelmiin varastojen loppumisen vuoksi. Neuvosto on tyytyväinen komission sitoumukseen tehdä yhteistyötä kumppanimaiden kanssa niiden terveysstrategioiden laatimiseksi ja niiden tarpeiden analysointia, suunnittelua ja koordinointia koskevien valmiuksien lisäämiseksi.

Analysoidaan hallintokustannusten kohtuullisuutta

13. Neuvosto panee merkille tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen huomautuksen, jonka mukaan terveydenhuoltoalan toimien kustannuksiin vaikutti täytöntöönpanon porrastettu rakenne, ja korostaa, että on tärkeää tehostaa analyysia budjetoitujen hallintokustannusten kohtuullisuudesta. Neuvosto muistuttaa, että on tärkeää noudattaa sääntelykehystä ja siinä määritettyjä hallintokustannusten rajoituksia, mutta katsoo, että sovellettavia neuvoja ja ohjeita voidaan parantaa, ja panee tyytyväisenä merkille komission toimet tältä osin.

Vältetään päällekkäisyyksiä ja varmistaa synergiat tuettujen maailmanlaajuisten terveysaloitteiden välillä

14. Neuvosto korostaa, että on tärkeää välttää päällekkäisyyksiä ja varmistaa maailmanlaajuisten terveysaloitteiden täydentävyys ja koordinointi tehokkuuden varmistamiseksi Lusakan toimintaohjelman täysimääräisessä täytäntöönpanossa. Neuvosto korostaa maailmanlaajuisten terveyteen liittyvien Team Europe -aloitteiden myönteistä vaikutusta synergiaan ja täydentävyyteen, antaa tunnustusta komission tältä osin tekemälle työlle ja on tyytyväinen komission uusiin pyrkimyksiin varmistaa tuettujen maailmanlaajuisten terveysaloitteiden väliset synergiat. Neuvosto kehottaa komission yksiköitä ja EUH:ta yhdessä EU:n edustustojen kanssa tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa EU:n rahoituksen näkyvyyden lisäämiseksi kumppanimaissa kohteena olevien väestöryhmien keskuudessa.

Yksilöidään indikaattorit, joiden avulla voidaan seurata kattavasti EU:n tukea terveydenhuoltoalalle

15. Neuvosto palauttaa mieleen tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen suosituksen, jonka mukaan komission olisi yksilöitävä kattavat indikaattorit terveydenhuoltoalalla toteutettavia EU:n toimia varten ja arvioitava, pystytäänkö suhteellista menetelmää soveltamaan EU:n toimien tuloksista raportointiin usean rahoittajan rahastojen osalta. Neuvosto on tyytyväinen komission aikomukseen mukautua olemassa oleviin indikaattoreihin ja kehyksiin Lusakan toimintaohjelman mukaisesti. Tältä osin neuvosto korostaa tarvetta varmistaa, että toimet tulosten seuraamiseksi ja luokittelemiseksi toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kaikkien kumppaneiden kanssa ja tasapainotetaan huolellisesti omavastuullisuuden tarpeen ja käytettävissä olevien valmiuksien kanssa. Neuvosto on myös tyytyväinen komission aikomukseen arvioida tarkemmin, pystytäänkö suhteellista menetelmää soveltamaan EU:n toimien näyttöön perustuvista, yhteisesti laadituista, asianmukaisista ja sukupuolisensitiivisistä tuloksista raportointiin.

Ryhdytään toimiin terveydenhuoltojärjestelmien kestävyiden edistämiseksi

16. Neuvosto korostaa, että on tärkeää laatia selkeät siirtymä- ja irtautumisstrategiat, jotta voidaan varmistaa terveydenhuoltojärjestelmien kestävyys ja edistyminen yleisen sairausvakuutusturvan ja kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa, ja tunnustaa Lusakan toimintaohjelman keskeisen roolin tässä suhteessa. Neuvosto korostaa, että terveydenhuoltojärjestelmiä koskeviin keskusteluihin olisi otettava mukaan kaikki asiaankuuluvat toimijat, myös kumppanimaiden hallitukset, ja kannustettava kotimaisten resurssien käyttöönottoon, samalla kun tunnustetaan vaikeudet toimia haastavissa ympäristöissä. Neuvosto on tyytyväinen komission meneillään olevaan työhön terveydenhuoltojärjestelmien kestävyiden parantamiseksi ja kannustaa virtaviivaistamaan kestävyttä, kotimaisten resurssien käyttöönottoa ja asianmukaisia irtautumisstrategioita EU:n toimien ja Team Europe -aloitteiden suunnittelussa ja ohjelmasuunnittelussa.

Painotetaan enemmän hankkeiden yhteydessä toimitettujen laitteiden ylläpidon merkitystä

17. Neuvosto yhtyy tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa esitettyyn suositukseen sisällyttää laitteiden hankintaan kunnossapitoa koskevat näkökohdat ja toteuttaa toimia, joilla autetaan luomaan ylläpidon käytäntöjä ja rutiineja sidosryhmien keskuudessa. Neuvosto on tyytyväinen komission aikomukseen edistää tätä suositusta täytäntöönpanokumppaneiden ja kumppanimaiden kanssa käymässään vuoropuhelussa sekä komission suoraan hallinnoimien tarjouskilpailujen tehtävämäärittämisessä. Neuvosto panee merkille laitteiden kunnossapitoon liittyvän käyttäytymisen ja kulttuurin muuttumiseen liittyvät haasteet ja on tyytyväinen komission sitoumukseen lisätä tietoisuutta ja sisällyttää huoltokoulutus laitteiden toimittamiseen.

18. Neuvosto pyytää komissiota seuraamaan erityiskertomukseen sisältyvien suositusten täytäntöönpanoa oikea-aikaisesti. Neuvosto kannustaa komissiota analysoimaan, tunnistamaan ja tarvittaessa käsittelemään mahdollisia systeemisiä haasteita aina, kun tilintarkastustuomioistuimen suosituksissa yksilöidyt haasteet saattavat viitata toistuviin ongelmiin komission ohjelmien täytäntöönpanossa.